

Den osynliga

Handledning för pedagoger

I ditt arbete som pedagog har du möjlighet att arbeta vidare med föreställningen *Den osynliga* på det sätt som fungerar bäst för just dig och dina barn/elever. Övningarna i kompendiet ska ses som uppslag och ge inspiration till konstnärligt efterarbete. Du känner dina barn/elever bäst och du har säkert också egna roliga sätt att bearbeta upplevelser som du kan använda. Denna handledning är tänkt som ett smörgåsbord. Vår förhoppning är att du här ska hitta roliga, givande övningar som fördjupar teaterupplevelsen för er alla.

Före teaterbesöket:

Inga förberedelser är nödvändiga innan ni besöker teatern men här följer några tips på hur du kan förbereda barnen på teaterbesöket om du vill:

- berätta för barnen hur det ser ut när man kommer till teatern och förmedla hur lustfyllt och härligt det är att sitta tillsammans och ta emot en föreställning.
- berätta om skillnaden mellan teater och film.
- förmedla att ni vuxna ser fram emot att komma till teatern så att barnen får en positiv inställning inför besöket.
- beställa eller ladda ner den fina skriften *Att öppna nya världar* på Riksteaterns hemsida: www.skolscenen.riksteatern.se/files/2016/09/RT_O%CC%88ppna-va%CC%88rldar_web.pdf
- läsa novellen *Det osynliga barnet* av Tove Jansson.

Behöver dina barn/elever extra stöd så finns det ett funkismaterial att tillgå om ni vill förbereda er lite extra. Kontakta oss för mer info om detta.

Våra skådespelare har stor erfarenhet av att spela för barnpublik. Vår förhoppning är att ni får en fin stund tillsammans med era barn och att ni njuter av teaterupplevelsen.

Väl mött i Teatersalongen!

Efter Teaterbesöket:

Kom ihåg föreställningen scen för scen:

- Skådespelarna presenterar sig och nynnar en sång.
- Familjen sitter och kurar en regnig kväll när Too-ticki knackar på dörren och ber dem om att ta hand om Ninni.
- Too-ticki berättar att Ninni blivit skrämmd av en arg tant och att hon har blivit osynlig.
- Skådespelarna pratar om hur man kan bli osynlig och sjunger en osynlig sång.
- Sången avbryts av Ninnis pingla och hon kommer in och spelar musik med familjen. Hennes fötter blir synliga.
- Skådespelarna pratar om hur elak den arga tanten har varit.
- Familjen plockar äpplen och Ninni tappar en burk och blir osynlig igen. Familjen säger; Det gör inget.
- Mamman nattar Ninni med en sång och syr en klänning åt Ninni. Ninni blir synlig upp till halsen.
- Olle vill leka med Ninni men hon kan inte leka.
- Veckorna går och skådespelarna sjunger en veckosång. Too-ticki lyssnar på havet.
- Familjen går till havet och Ninni blir rädd. Hon har aldrig sett havet.
- Pappan ska skoja och kittlar Mamman men Ninni tror att han ska kasta henne i havet.
- Ninni blir arg och biter Pappan i benet.
- Ninni blir helt synlig och sjunger "Här är jag". Alla skrattar och världen får färg.

Om Förskoleklassens uppdrag – ur Lgr 22:

Undervisningen syftar till att främja elevernas fantasi, inlevelse och förmåga att lära tillsammans med andra genom lek, rörelse och skapande genom estetiska uttrycksformer samt med utforskande och praktiska arbetssätt. I undervisningen ska eleverna genom leken ges möjlighet att bearbeta intryck, pröva olika identiteter, utveckla kreativitet samt sin förmåga att samarbeta och kommunicera. Undervisningen ska uppmuntra och utmana eleverna att pröva egna och andras idéer, lösa problem och omsätta idéerna i handling. Därigenom ska eleverna ges möjlighet att utveckla kreativitet, nyfikenhet och tilltro till sin egen förmåga.

1. Diskutera / recensera föreställningen

Låt barnen återge handlingen i föreställningen.

Var det något de inte förstod? Vad tyckte de om och vad tyckte de inte om. Prata om på vilket sätt historien berättades; med berättande med stöd av TAKK och med, musik, mim, rörelse och skuggspel. Diskutera om man hade kunnat berätta historien på ett annat sätt.

2. Förslag på diskussioner utifrån föreställningen

- Vad gjorde att Ninni blev osynlig?
- Vad var det som gjorde att Ninni började synas?
- Vad var det som gjorde att Ninni till sist blev helt synlig?
- Hur tror barnen att det känns att vara osynlig?
- Har barnen någon gång själva känt sig osynliga? Hur känns det i så fall i kroppen?
- Har barnen upplevt att någon sagt eller gjort något som fått barnen att känna sig osynliga?
- Hur kan man göra om man känner sig osynlig?
- Hur kan man göra om man ser att en kompis har blivit lite osynlig?
- Hur kan ni göra tillsammans i gruppen/klassen för att alla ska känna sig synliga?
- "Du behöver bara bli lite arg" säger Lilla My till Ninni. Vad tänker barnen om det?
- Vad skulle ni vilja säga till Ninni?
- Vad var det den arga tanten hade sagt för att göra Ninni osynlig?
- Vad ni vilja säga till den arga tanten? (utveckla detta i övning 5)
- Finns det någon del i föreställningen som barnen minns extra bra? Vad får dem att minnas just denna del av föreställningen?
- Olle tycker inte att Ninni vet hur man leker? Varför tror ni att han säger så?

- Kan man lära någon att leka? Vad krävs för att man ska kunna leka?

- Har barnen varit med om att det är svårt att leka med någon? Vad kan man göra för att det ska gå lättare?

- Hur gestaltades Ninni, som är osynlig, på scenen? Hade man kunnat "visa" Ninni på något annat sätt?

Foto: Jonas Jörneberg

Om Förskoleklassens uppdrag – ur Lgr 22:

Undervisningen ska ta tillvara elevernas nyfikenhet och ge dem möjlighet att utveckla sitt intresse för och sin förmåga att kommunicera med tal- och skriftspråk genom att ge dem möjligheter att läsa, lyssna på samt skriva och samtala om såväl skönlitteratur som andra typer av texter och händelser. /.../

Undervisningen ska också ge eleverna möjlighet att skapa och uttrycka sig genom olika estetiska uttrycksformer. På så sätt ska undervisningen ge eleverna förutsättningar att kunna tänka, lära och kommunicera i olika sammanhang och för skilda syften.

3. Läs novellen

Föreställningen baseras fritt på Tove Janssons novell "Det osynliga barnet". Läs novellen och prata om likheter och olikheter mellan novellen och föreställningen. Vad skiljer dem åt? Finns det något i novellen som ni saknar i föreställningen? Finns det saker i föreställningen som inte finns med i novellen? Finns det tankar kring de val som vi gjort för att överföra texten till scenkonst?

4. Hur gick det sen?

Hitta på en fortsättning på sagan om Ninni. Om dina barn är skrivkunniga kan de skriva ner fortsättningen. Annars kan ni berätta de nya sagorna för varandra. Denna övning kan göras i grupp eller individuellt.

5. Brev till den arga tanten

Kan man förhindra att någon blir osynlig? Hur kan man förklara för någon att deras beteende riskerar att göra någon osynlig? Vad skulle barnen vilja säga till den arga tanten? Skriv ett brev, tillsammans eller var och en för sig om eleverna är skrivkunniga.

6. Drama

Dela in barnen i mindre grupper och be dem välja en av scenerna i föreställningen som de sedan memorerar, repeterar in och spelar upp för varandra, gärna med musikaliska inslag. Är det många grupper som väljer att göra samma scen? Kan man göra samma scen på olika sätt? Vad var det som fick barnen att välja just denna scen?

7. Vad är mim?

Skådespelarna berättar föreställningen med både berättande, sång, rörelse och mim. Mim/Pantomim är när man berättar endast med kroppen och sin mimik. Kanske kan ni tillsammans titta på mimkonst på Youtube, exempelvis på Ika Nord och Marcel Marceau? Be barnen prova att utföra en liten pantomim och så får de övriga gissa vad barnen mimar.

8. Berätta med skuggor och färg

I föreställningen använder vi oss av skuggspel genom att hålla upp figurer av ståltråd mot uppspända papper som vi belyser bakifrån med ficklampor. Vi målar även på dessa papper. Prova att skapa er egen skuggteater. Enklaste sättet att få till en bra yta är att tejpa upp större, gärna tunna, papper på en glasyta och placera lampor som belyser bakifrån. Det är viktigt att ni har ett mörkt rum.

Dela in barnen i mindre grupper och be dem välja en av scenerna i föreställningen. Be dem rita och klippa ut figurer som kan vara med i scenen. tejpa upp figurerna på pinnar, t.ex. grillspett. Ni kan också bocka till figurer av ståltråd. Be barnen berätta historien med hjälp av sina skuggfigurer. De kan även måla på pappret för vackra effekter.

9. Teckna en känsla

I föreställningen berättar vi historien med stöd av TAKK (Tecken som alternativ och kompletterande kommunikation)

Det innebär att vi förstärker vissa ord i berättelsen med ett tecken.

TAKK lånar ord från svenska teckenspråket.

På nedanstående hemsidor kan ni enkelt utforska teckenspråket:

<https://www.spreadthesign.com/sv.se/search/>

<https://teckensprakslexikon.su.se/>

Utforska själva att berätta med TAKK genom att låta barnen välja ut några känslor, t.ex. arg, ledsen, förvånad, glad. Låt dem illustrera känslorna med sitt kroppsspråk. Ta sedan reda på hur man tecknar känslorna och låt barnen använda sitt kroppsspråk och samtidigt lägga till en mening som innehåller ordet för känslan och

förstärka ordet med tecken. T.ex. "Jag är så glad idag." En stor del av orden sitter i kroppsspråket. Genom att lägga till sitt eget kroppsspråk kan man berätta om känslan är stark eller inte så stark. Låt barnen utforska nyanserna i orden. Hur berättar man att man är t.ex. lite arg eller mycket arg?

Om bildberättande – ur Lgr 22:

I undervisningen ska eleverna ges möjligheter att utveckla kunskaper om hur man framställer och presenterar egna bilder med olika metoder, material och uttrycksformer. Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar sin kreativitet och sitt intresse för att skapa och kommunicera visuellt.

10. Bilder

Be barnen att rita scener ur föreställningen. Om många barn väljer att rita samma scen kan ni prata om varför de valde just den scenen. Gjorde den ett extra starkt intryck? Skicka gärna teckningar till oss på Teater Pero!

11. Håll molnet flygande

Vi påverkas alla av vår omgivning och beroende på vilket bemötande vi får känner vi oss lätta och stärkta eller tunga och svaga. Rita ett litet moln tillsammans på ett papper eller på er whiteboard. Molnet behöver vindar underifrån - uppåtpuffar för att kunna flyga. Nedåtpuffar tynger molnet och får det att sjunka.

Diskutera med barnen vilka ord och handlingar som kan få ens känsla att sjunka. Skriv ner dessa ovanför molnet. Det här är nedåtpuffar som sänker molnet.

Diskutera med barnen vilka ord och handlingar som kan få en känsla att flyga högt. Skriv ner dessa under molnet. Dessa är uppåtpuffar som får molnet att flyga högre.

Prata om hur ni tillsammans kan få alla i gruppen/klassen att flyga högt och undvika att någon börjar sjunka.

12. Osynlig kurragömma

Följ ljudet. Gör en slags omvänd kurragömma där barnen letar och du som pedagog gömmer dig. Hitta ett svårt gömställe. Använd en pingla för att leda barnen rätt. När du blir hittad av ett barn så blir ni två i gömstället. Fortsätt leda barnen rätt med pinglan tills alla barn har hittat dig.

Hoppas att ni får en rolig stund tillsammans efter föreställningen och tveka inte att höra av er om ni har några frågor eller funderingar!

TEATER
PERO

Sveavägen 114 113 50 Stockholm
info@pero.se www.pero.se
Kontor 08-458 92 10

PRODUKTIONSFAKTA

Regi:

Peter Engkvist

Medverkande:

Ulf Eriksson, Baura L Magnúsdóttir och

Magnus Lundblad

Fritt efter en novell av:

Tove Jansson

Musik:

Ulf Eriksson

Scenografi & kostym:

Lina Serning

Förlag:

Agency North Ltd and Moomin Characters och Columbine Teaterförlag

© Moomin Characters™

TEATER PERO

Teater Pero grundades 1983 och har sitt säte i Stockholm. Teater Pero arbetar med mim som grund, tillsammans med musik och dialog, och spelar för barn och unga över hela landet. Flera av Teater Peros pjäser har även spelats i övriga Europa samt i Asien, Afrika, Nordamerika och Australien.

Mottog 2018 Stockholms stads hederspris Kulturarbete för barn och unga samt har nominerats till S:t Julianpriset.

Teater Peros verksamhet bedrivs med stöd från Stockholms kulturförvaltning, Region Stockholm och Statens kulturråd.

Tips på länkar:

<https://www.spreadthesign.com/sv.se/search/>

<https://teckensprakslexikon.su.se/>

<https://www.moomin.com/sv/blogg/mumin-bocker-barn-stod/#ab479458>

<https://www.bris.se/>

Foto: Jonas Jörneberg

skapande
skola

TEATER
PERO

Box 706, 120 02 Årsta
Kontor 08-458 92 10
info@pero.se
www.pero.se